

Asia: VN/24194/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta (väkivaltakuvauksen ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa koskevat kriminalisoinnit)

Lausunnonantajan lausunto

Väkivaltakuvauksen hallussapito

Raakaa väkivaltaa esittävien kuvien hallussapito ei yleisesti ottaen ole sananvapauden ydinaluetta. Kuitenkin esimerkiksi sotiin tai konflikteihin liittyvät kuvat puolestaan liittyvät olennaisesti sananvapauden keskeisimpään ytimeen, poliittiseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Esityksessä on todettu hyvin se, ettei sananvapauden ydinalueelle kuuluvaa väkivaltakuvaston hallussapitoa voida säätää rangaistavaksi. Esityksen tavoitteena näyttää olevan, ettei kriminalisointi mitenkään rajoita sananvapauden ydinalueita kuten politiikkaa ja yhteiskunnallista keskustelua eikä myöskään tiedettä tai taidetta. Esityksessä onkin pääosin kuvattu hyvin sananvapauden sisältöä ja sen rajoittamisen tulkintakäytäntöä tällaisessa asiassa.

Esitetty sananvapauden rajoitus kohdistuu siihen, minkälaista tietoa voidaan ylipäättään käsitellä. Sananvapauden rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia tavoiteltuun päämäärään nähden. Ehdotetun säännöksen muotoilussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että 1 momentin kriminalisointi merkitsee poikkeusta, jota on sovellettava suppeasti. Tästä näkökulmasta 2 momentissa taiteelliselta arvolta edellytetty ilmeisyys voi olla ongelmallinen muotoilu.

On olennaista, että sekä säädöstekstissä että perusteluissa korostetaan esimerkiksi sotiin tai muihin yhteiskunnallisiin tapahtumiin liittyvien kuvien hallussapidon olevan oikeutettua sekä tiedonvälitystä palvelevassa tarkoituksessa että taiteen ja tutkimuksen vuoksi. Myös historiatiedon säilyttämisen hyväksyttävyyttä on syytä korostaa perusteluissa. Sallittua, yleiseltä kannalta merkittävää käyttötarkoitusta ei voi rajata suppeasti tai täsmällisesti etukäteen. Tämä jättää rikostunnusmerkistöön jonkin verran tulkinnanvaraa.

Törkeä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito

-

Muut huomiot

-

Oras Tytti
Suomen Journalistiliitto ry